

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“
вноситься в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
щодня 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98704.

РУСЛАН

ХРИСТИЯНСЬКО-СУСПІЛЬНИЙ ДНЕВНИК.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милоти і віри не возьмеш,
бо руоче ми серце і віра руска“. — З Русланових повілліє М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського ул. Ягайлонська ч. 2.

Рукописи звертає ся лише а попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від порта. — Оповідки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланим“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки

Овлада Скодри Черногорцями.

(X) Вчорашні телеграми звістили, що черногорський король Микита здобув приступом твердиню Скодру і війшов на чолі війська яко витязь до міста. Тим способом упала остання з трьох твердинь, котрі по погромі турецьких військ на вільних боєвищах здержували закінчене балканської війни і довершене мира. (Адрианополь, як відомо, дістав ся в руки Болгар, а Яніна в руки Греків). Представники європейських держав на льондонських нарадах призначили Скодру для нової держави, котра має бути утворена на Балкані, себто для Альбанії, а на тій основі визнали они короля Микиту, щоби понехав облогу Скодри. Колиж мимо сего візаваня Черногорці з завязетям дальше вели діло облоги сеї твердині, почали європейські держави демонстрацію флотну на побережжя Черногори, котра не відстрашила короля Микиту вести дальше облогу, хоч вже й сербські війська помічні уступили зпід Скодри. Що король Микита не глузував собі з Європи на власну руку, а робив се в надії на поміч Росії, котрої дволична політика супроти Європи підбадьорювала маленьку Черногору до опору проти волі європейських держав, на се вказували ми не оден раз. І в тім іменно лежить політична небезпека для європейського мира, а міжнародне положення наслідком упадку Скодри погіршило ся.

Європейські держави призначили Скодру для Альбанії, а тимчасом она попала в руки Черногори, котра імовірно буде опирати ся видачі сеї твердині, хоч приватні телеграми звістили, що король Микита віддасть Скодру до розпорядимости Європи, але сего певно не схоче зробити, хиба за якусь високу винагороду. Треба буде отже відбирати Скодру і розтягнув флотної демонстрації аж по Драч вказує на се, що європейські держави мають намір виконати ухвалу льондонської наради амбасадорів, а колиб навіть не вчинили сего європейські держави, то булаб приневолена зробити се Австро-Угорщина сама. Все те може довести до нового заострення міжнародного, а на се вказує вже спадок паперів на біржі, котра вельми чутлива на такі небезпечні зауваження.

З другого однак боку упадок Скодри, котра ще здержувала закінчене мира, може прискорити закінчене війни, бо тепер переговори в справі мира повинні посунути ся скорим кроком вперед, бож балканська війна в дійсности вже покінчена і остає лише упорядковане справ на Балкані. Нема сумніву, що при сій нагоді вирине ще не одна трудність, не оден завязіт спір поміж балканськими союзниками о поділ добічі, однак можна сподівати ся, що Европа здобуде ся на стілько поваги, щоби завести потрібний лад поміж незгідливими союзниками. Хоч балканські союзники добре розуміють, що інтереси їх приказують ім удержувати добрі взаємини з найблизшою сусідкою, Австро-Угорщиною, о-

днак не можна сего предвидіти, чи в похмілю віднесених побід зуміють задержати рівновагу холодного розуму, та чи не дадуть ся бічними підшептами пхнути на манівці. І в тім іменно все ще лежить непевність міжнародного положення.

В справі нашого театру.

Від д. Стадника дістали ми письмо, яке містимо в цілости:

„Хвальна Редакція! В однім в останніх чисел „Руслана“ помістила редакція, без моєї участі і відомости, кілька стрічок в справі нашого театру. Се дало привід членам театральної дружини (хоч не всім), що помістили в „Новім Слові“ відповідь, яка нарушує мене, як управителя театру.

Я не стараю ся критикувати етичної вартости такої заяви, лише позволю собі у тій справі дещо відповісти.

Поперід усього почуваво ся дуже обов'язаним Хвальній Редакції, що написала те, що у своїй душі я від довшого часу придавлював, а що тепер, коли тайник сеї відкрито, нехай пливе тяжким докором у бік тих, відки взяло свій почин..

Два дни перед сею дописею в „Руслані“ я вніс був резигнацію зі становища директора і мотивував її майже тими самими причинами, які Хвальна Редакція навела на умотивоване своїх висновків, тож тим сьміліше подаю се до відома загалу.

Знищив мене як директора морально, матеріально та фізично критик нашого театру, теперішній референт „Рускої Бесіди“ і кандидат на мого наслідника, який старає ся о дирекцію посередно д. Стефан Чарнецький. Се сказав я єму в очі в присутности голови товариства „Рускої Бесіди“ Вп. д-ра Ол. Олесницького, се заявляю і тепер.

Нищенья того доконував п. Чарнецький від 3 років уплянувано, подавав тенденційні звіти з театральних вистав, впливав в тім самим напрямі і на критиків інших, дальше, створив „фронду“ щоби усунути попередній виділ „Бесіди“ а особливо щоби на місце попереднього референта театральних справ Впов. Радника Дрималика, став сам театральним референтом, бо в сей спосіб тим певніше міг скинути мене з директорути, а собі єї обезпечити. Через цілий рік своєї референтури „зеднував“ собі симпатію дружини, надуживаючи до того свого уряду референта, який докладно був означений та обмежений в умові поміж мною та виділом „Бесіди“. Чи з розмислом, чи наслідком своєї непорядности у поладженню театральних справ, спричиняв чимраз більший розстрій в дружині та розбив почуте „каригідности і дисципліни“, які в теорії (як велить вірити заява дружини в „Новім Слові“) уважав „основою“ театру.

Властивим директором театру в останньому році був не я, а д. Чарнецький, якому новий виділ зневолив мене покорити ся, не розпізнавши перфідної роботи п. референта, тай тим самим витворив негармонійні відно-

О. С. Б.

При „Божім Гробі“.

Присвячую Експедиції Кир Константину Чеховичу, Преосв. Епископу в Перемишлі.

„Отче, отпусти ім'я: не в'їдять бо что творять!“ (Лука, 23. 34.).

Голгофта!.. одно слово, а сила в нім глибоких, сумних, болючих, трогоаючих споминів, сила розважань.

Усі часи, все людство і весь світ не бачив страшнішого сумогляду над той, що скоїв ся на Голгофті.

Ні більш героїчного образу в історії над образ на хресті Розп'ятого, на Голгофті, що конає з безмежної любови та жертвує жите за всіх, Великого і Божого Мученика-Спасителя, Ісуса в Назарету.

Одну лише годину затямив собі світ, в якій порушив ся, а то — третю годину першої Великої П'ятниці, коли Христос в останнє заголосив: „consummatus est“ — „совершило ся!“

Ціла природа стогнала і протестувала на вид нечуваного безправства: сонце померкло, земля захитала ся в своїх основах, церковна завіса роздерла ся, скелі тріскали і розпадали ся, гроби отварили ся, а римський сотник, що стояв під хрестом, бив ся в груди і говорив схвильований: „Справді Син Божий був сеї!“

Перекидавш картки історії християнської Церкви, споглядаєш навкруги себе по світі і все усюди бачиш, як на твоїх очах виростає колишня, незабутня, жива і правдива... Голгофта.

Не знищив єї ні дух, ні зуб часу.

Стоїть, як стояла, глухо і сумно.. А вороги зависно споглядають на неї, затискають з лютости і скаженлости п'ястуки і кидають в сторону єї страшні прокляти та ідікі, отруйні стріли.

Сеж „лобноє м'єсто“! Кожний вік, кожний час, кожде покоління, кожний навіть день родить і виводить нові кадри ворогів на те, щоби страшна і непримирима борба світла з Христом, що 20 віків вже перетривала, ніколи не вгавала.

Звісно: кінець єї, кінець світла!

І тому може не стомили ся ще вороги. Ми бачимо їх, як стоять готові все на поклик до походу на Голгофту і похід сеї витривало продовжують та Бог відає, як довго ще продовжати муть для тої одної ціли, щоби сумний похоронний похід, що перед 20 віками з міста Єрусалима прямував на гору Голгофту, ніколи не перервав ся, а прошибаючи слова розбішеної товпи „распи, распи Єго“ ніколи не втихали.

Та найзнаменніше в тім поході одно: як колись Турки до першого бою або, як ми кажемо — на перший огонь — висилали завзятих, неустрашимих і клятих відхрепцнів-яничарів, те саме бачимо — на диво — в борбі світла з Христом.

Перші, що запалили світ полум'ям ненависти до Христа в перших, боєвих рядах, се самі — по крові і кости — рідні брати Христа, сини того народу, з якого саме війшов Христос та до якого говорив: „Я прийшов спасти погвбні вівці з дому ізраїлевого!“

А ти, дорогий мій український народе, що в своїй незавидній, безталанній історії

маєш стілько схожих місць і хвиль з Голгофтою, які гадки живиш, якими чувствами дишеш на вид „Господного Гробу“?

* * *

Хто Христос, знає се цілий світ.

Навкруги него нема — як се бачимо навкруги найбільших геніїв світла — ні хмар, ні туманів, ні випарів, що виплавають із змисловости.

На яснім і чистім сонці відкрила наука п'ятна! А в житю Христа ніякий людський розум, хоч як силить ся, не вислідив найменшого п'ятна.

Оно яснійше, оно чистійше і прозорійше від всіх рос, від всіх небесних світел, так що перед святостію Єго жита все блідне, все никне, само навіть небо.

Чоло Єго окружав ніколи незвіялий, завжди свіжий вінець, сплетений із найкрасших чеснот: з безмежної, надлюдської і непонятної любови та пієтизму для понижених, погорджених, кривджених, засмучених і обтяжених, з лагідности, доброти, спокою, героїської самопосвяти і самовідреченя.

А понад тими усіма чеснотами небесним блеском сяє... Покора.

Так! Покора — се та магічна, чародійна сила, на якій спочило ціле, туземне жите Христа.

Чи бачимо Христа як немичне, слабосильне дитя, як лежить у вефліємській жолобі в стані найбільшого убожества і упокореня, чи як укриває ся перед очима світла в Назареті, чи як працює гнблем і сокирою при варстаті Йосифа, чи над Йорданом-рікою і в пустині, чи яко Учителя в товаристві апостолів, чи яко чудотворець в Кані галилейській, в Капернаумі, в Єрусалимі, чи як сумує

на гробі Лазаря, чи бачимо Єго, як погідно і спокійно сходить до Єрусалима на свої страсти і смерть, або як споживає в останнє агнця, установляє Найсв. Т. Евхаристію, чи як опісля серед ночі в тіни дерев при світлі місяця молить ся в олійнім городі, чи як стрічає ся з Юдою і товпою, чи бачимо Єго вкінці як підсудимого перед Аною, Каяфою, Іродом і Пилатом, чи до стовпа привязаного і немилосердно катованого, чи як упадає під хрестом, чи як на хресті конає.. все і все перед нашими очима стоїть найкращий образ невичерпаного жерела покори і любови, лагідности і доброти, милосердя і надлюдської посвяти.

Бажав принести світлови щастє і спокій, а землю хотів замінити в „царство мира“.

Тому дав світлови свою високу, неарівнани, святую і божу науку, а своїм житєм показав дорогу, що веде до того горячо бажаного і так ревно протягом трьох років нащиплюваного Ним, „царства мира“.

„Та єсть моя заповідь, щоби ви любили друг друга, як і я полюбив вас. Більшої любови хиба ніхто не має від того, хто свою душу положить за другів своїх!“

Ні один учитель світла не міг показувати на себе і говорити про себе з такою певністю, рішучістю, відвагою і свободою, як говорив про себе Христос: „Як що я зле говорив, посвідчи про зло, а як добре, так за що мене б'єш?“

В ніякій земській науці, ні навіть в сумі всіх філософських систем, новітніх ключів і всіх поступових течій та реформ не криє ся стілько чару, сили і примани, що в однім реченю Спасителя: „Прийдіть до мене всі утомлені і обтяжені, а я вас заспокою!“

Христос ціле своє жите держав на та-

Вика фірми Діголіч і Трніч
Львів, ул. Чарнецького 3.

можна дістати також у фірми: ПРОКШ, Льва Сапига 23. — КОЛЬОНЯК, Зиблікевича 47. — КЕЛГМАН, Зелена 32. — КОЗЛОВСКИЙ, Городецька 85. — ЗАНГВСКИЙ, Кожановського 20. — ТОМОНЬ, Янівська 48. — ГОХ, Личаків 50. — ЛЕДЛЬ, Потоцького 32. — ГРОС Барска 4. — ЯРИМОВИЧ, Николая 9. — РУФ, Янівська 111. — РОССІГНОН, Асника 4. — ВОЛЯНИН, Бальонова 11. — Замаретинів 517(5) ЛЯНГНЕР, Львівська 10 і РЕСТАВРАЦІЯ ПРИ ЛИЧАКІВСЬКІЙ РОГАЦІ.

сина поміж мною а самою „Бесідою“, які злучені з фінансовою крізою, загнали мене у зневіру, а се знов придбало самому виділові „Бесіди“ стільки клопотів та приневолило его вирівнювати стільки „існуючих в театрі ріжниць“, скільки попередній виділ не мав через цілих перших 6 літ моєї дирекції.

Навіть тоді, коли вже д. Чарнецький спонукав „Бесіду“ до розписання конкурсу на директора, коли я й не думав старати ся дальше о ту посаду, себто, коли зробив мене вже цілком „нешкідливим“ — не дав мені спокую пан референт. Від першої вистави нашого театру у Львові в сім сезоні появили ся злобі критики підписані „Іваном Левицьким“. З початку почали они обурювати навіть і членів дружина, які звернули ся до д. Чарнецького принагідно з увагою, що така критика шкодить вже і так слабій фреквенції — та дістали на се відповідь: „так гаразд, воно ліпше для театру, бо в користнійшій положенню найдеть ся будуча дирекція“. Се вже малює доволі філософські розумованя д. референта, які наберуть тим філософичнішого значіння, коли скажу що „Іван Левицький“ се рішучо сам „Степан Чарнецький“, той самий, який є референтом театру „Рускої Бесіди“ та кандидатом на директора, який ще перед вислідом конкурсу почав робити з поодинокими членами пертракції і зобовязаня а тим самим розбив всяку дисципліну в театрі у край і довів мене до того, що я був приневолений з дирекції перед часом звільнювати.

При тій нагоді а зволюю собі простувати думку, росіяну поміж наше громадянство моїми „найсердечнішими“, що я „кровію акторів доробив ся на театрі маєтку“ (йдуть легенди про каменіці, про скарби в земліній якійсь касі), тому складаю прилюдну заяву: Коли хто викриве мої тої скарби, умі щені на імя моє, чи моєї жінки, я дарую їх тим, котрі через час моєї дирекції працювали на сцені а покищо жадаю, щоби повірено у те, що з цілої дирекції остали ся мені непоплачені довги та втрата вложеного капіталу — спомини вложеної праці тай великий жаль у грудях...

Дякую Хвальній Редакції за кутик, який пожертвувате для поміщення моїх слів і прошу, коли заїде потреба переводити доказ правди, зарезервувати его для мене і на будуче.

Остаю з правдивою пошавою

Й. Стадник.

Перед миром на Балкані.

Овлада Скодри.

По довгій, витревалій, скажемо без пересяди, героїській обороні, здала ся передвчера по полудни останна кріпость турецька Скодра впертому чорногорському королеви Микиті.

Після перших вистій, які одержано у Відні, здача так представляє ся: Комендант кріпости Ессад паша побачив, що дальший опір не був би безцільним проливом крови, бо супроти пануючого в місті голоду, недостачі амуніції і вичерпаня жовнірського матеріалу в людях, скорше, чи пізніше борба мусіла покінчити ся погромом для турецького війська. Генеральний приступ на Скодру приготувало чорногорське військо вже від кількох днів.

Чорногорцям помогла в тим згляді дуже богато сербська артилерія. Іменно, як звісно, сербське військо уступаючи з під Скодри, полишило Чорногорцям до розпорядимости гармати, а особливо великі обложні гармати, оправдуючи ся, що з перевозом таких гармат є трудности тай перевіз їх до Сербії не дасть ся виконати в короткім часі. Дальше великою помічю для Чорногорців були пляни приступу, які приготовив сербський штаб і рівнож полишив чорногорському генералови Мартиновичови до ужитку.

Отже користаючи передовсім з сербських гармат Чорногорці острілювали дуже завзято через кілька днів з черги як місто так також кріпость Скодру — місто обертаючи в румовище звалиці — а в кріпости знищили укріпленя і розбивали гармати. По кількох днях такої стрілянини удало ся дійсно Чорногорцям приневолити турецьку артилерію до мовчанки. Тоді виконано — держучи ся вкавівок і плянів, полишенях сербським генералом Бойовичем нічний напад на Скодру. Діяло ся се вночі з понеділка на вівторок. Напад удав ся надсподівано. Над раном всі важніші турецькі укріпленя були в чорногорських руках. Побіду окупили Чорногорці вельми кривавою борбою, бо Турки мимо вичерпаня і недостачі амуніції ставляли героїський відіір.

Аж у вівторок рано, коли Ессад паша ствердив, що всі важніші становища є в руках Чорногорців, а до відібраня їх нема ні сил, ні середників, признав дальший опір безцільним і вислав до Чорногорців парламентарія з условинами здачі.

Ціла турецька залоза дістала ся в чорногорський полон. Як показало ся, ряди оборонців Скодри — були дуже проріджені і то не

кій вижні, яка була недоступна і немислима для ніякого людського духа, а вистарчала для Христа яко Божого Сина, щоби світ повірив Єму.

Бо не знати навіть, що подивляти у Христа, чи незрівняний, високий розум і інтелігенцію, чи м'яке, добре, філантропічне серце, чи тверду, невломну волю, чи геніяльність і чудотворність, чи святисть і мораль.

Досить, що всякий дослідник і мислитель, усякий психолог, філософ і учений, хоч би не знати до якого належав табору, наколи лише хоче бути справедливий і вдумає ся, застануть ся і глибоко та критично загляне в отсе сьвяте житє, мусить здригнути ся і поспитати: „Де дво То м у Н а й к р а с ш о м у С е р ц ю, з якого безнастанно випливає така щедра, сильна, могоча, богата, а нестримна струя благословенства, ласк, помочи, спокою, любови, віри і надії, що для всеї людскости на всі віки стане?“

Ходить лише о добру волю і охоту, а сам Христос послужить помічю навіть тим, що сумнівають ся, але щиро шукають за правдою.

Натхненем отворить їх серця, заступає до їх совісти, стане близько перед ними і закликає і заговорить до них, як колись кликав і говорив до невірного Томи-апостола: „Вложи палець свій тут і оглянй мої руки; і подай руку свою і вложи в ребра мої, і не будь невірний, но вірний!“¹⁾

Велика Пятниця!.. Плащениця!.. Найкрасша ідея, найглубша наука, недосляжна краса і святисть в Гробі! При тим маєстатичним, таємничим і „Божім Гробі“ над міру люблю отогін і шепіт горячях благань многострадального мого, рідного народа. На вколійшках суне він до „Божого Гробу“. В покори

бе глибокі поклони, цілує „сьвяту землю“, вдивляє ся в кроваві рани рук і ніг Спасителя і стогне, бо на очах его душі виривають власні, свої, кроваві спогади, власні рани, свої болі, своя історія, своя Голгофта...

Свої уста тулить до ран Христа. Мільйони каплі сліз як діаманти падають на Плащеницю і так тим „новим хрещенєм желаня“ рік-річно перепрашає український, християнський народ свого Спасителя на всіх просторах розвизматованої своєї землі за свої і свої „р і д н и х б р а т і в“ блуда і промахи.

А в убогих сьвятинях маєстат, повага, тиша... Нічо єї не сьміє перебити, бо Розпятий Христос вислухує молитов найвірнішого свого народа, що, як Він Сам, терпів і терпить.

В тим дни той розбитий народ єднає ся молитвою, духом і вірою при Сьвятім Гробі Христа, при Гробі Первосьвященника, що так ревно, так горячо, так страшно молив ся:

„Отче! Прийшов час, прослави Сина Твого, щоби і Син Твій прославив Тебе. Ти дав Єму власть над всяким тілом, щоби всім дав житє вічне. Сеж є житє вічне, щоби в сї аналі Тебе Єдиного правдивого Бога і того, котрого Ти післяв, Іуса Христа...“

„Отче сьвятий! Захочай їх в імя Твоє, тих, котрих Ти дав мені, щоби були о д н о, як і ми...“

Велика Пятниця — се великий і сьвятий день! Се Празник обєднаня всего християнського, українського Народу при „Божім Гробі!“

¹⁾ Ів. 15. 12. 13.

²⁾ Ів. 18. 23.

³⁾ Мат. 11. 28.

⁴⁾ Ів. 20. 27.

лише від ворожих куль, але й від недуг, які в обложеном місті прямо шаліли. Чорногорцям дістало ся воєнної добичі дуже мало; забрали переважно гармати. Місто є майже до нащадку знищене гарматними кулями і має представляти образ варварського спустошеня.

Замітне, що Микита велів в часі острілюваня Скодри замкнути австро-чорногорську границю а крім того з его приказу перервано телеграфічну сполуку на те, щоби в Європі не знали, що він робить і не перешкодили єму в овлadı кріпости. Аж, коли Скодра здала ся і Микита вмашерував до неї, границу знова отворено.

Вість про здачу Скодри дійшла до Цетинії передвчера вечером, викликуючи серед населеня нечуване одушевленє. Вчера рано знали вже про сю подію в Білгороді. Сейчас прикрашено доми хоругвами і устроєно бурливу маніфестацію.

Після вистій із Цетинії король Микита вмашерував до Скодри в товаристві російського військового аташе (!!!). В Скодрі панує тишина мов на кладовищі.

Прочитавши сї вїсти, питаємо ся мимоволі, що тепер наша держава на се? Таж ізза Скодри порушила наша дипломатія цілу Європу і саме для перешкодження чорногорському Микиті в овлadı Скодри стоїть велика міжнародна флота на Адриатику!

„N. W. Tagblatt“ дізнає ся з дипломатичних кругів, що овлада Скодри не є ні для австрійської ні для європейської дипломатії подією, яка змінє міжнародне положенє. Іменно судьба Скодри без огляду на те, чи би єї взяли, чи не взяли Чорногорці, є вже порішена зборами амбасадорів. Чорногора — мимо овлади Скодри і понесеня стільки жертв буде приневолена(?) уступити із здобутого міста і віддати его Альбанії, який се місто, що складає ся у великій більшости з альбаньского населеня, з природи річи належить єя.

У віденських політичних кругах не поділяють сего оптимізму деяких австрійських кругів і числять ся з можливістю ріжних нових (?) плутаниць ізза овлади Скодри, вказуючи на те, що сляк чи так є вельми знаменною подією, що разом з королем Микитою вїхав до здобутого міста російський військови аташе — по части бодай сьвідчить се про те, що Росія прецінь морально піддержувала Чорногору і навіть єї до дальшої війни о Скодру заохочувала (!) а тепер імовірно буде отрати на становищі признаня довершеної події. Цікаве також, що демонструюча флота великодержав не витягнула із овлади Скодри інших послїдовностей, як лише сю, що... поширила блокаду по Драч.

Вся вімецька печать є сеї думки, що положенє заострило ся по упадку Скодри, бо побоюють ся, що Чорногорці не віддадут до бровільно здобутого міста. В тим случаю — пишуть — не лишає ся Австро-Угорщині нічо иншого, як витягнути послїдовности з дотеперішого свого становища, коли не хоче, щоби була заквєстионована альбаньська держава, яка повстала з накладом великого труду. В берлінських міродатних кругах висказують погляд, що в наслідок упадку Скодри не може потерпіти односторонність держав. Завначують, що Скодра належить на основі однакової ухвали держав до будучої альбаньської держави, а єї упадок не може в нічим змінити сєї ухвали. В Парижі непокоять ся з сєї причини, що по упадку Скодри може бути нарушена згода держав. Над сею справою буде зараз радити конференція амбасадорів. Після вистій з Берліна, заступники держав в Цетинії повідомили вчера свої правительства про здачу Скодри. Становище держав в справі Скодри не має змінити ся. Тепер відбуває ся меж державами жива виміна гадок що до способів, яких треба ужити проти Чорногори, щоби удержати в силі повагу Європи.

Після вистій, які наспіли до Відня, упадок Скодри викликав в Берліні незвичайно прикре вражінє. В Лондоні повитано чорногорську побіду симпатично, мимо правительства, яке триває дальше на раз занятім становищі. Після погляду льондоньских дипломатичних кругів є положенє Австрії страшно прикре, а погіршити ся ще оно, коли Чорногора буде обстоювати при задержаню здобутого міста.

Виравді римські часописи нотують вістку, що король Микита хоче віддати Скодру до розпорядимости великодержав, але се є, адає ся, *primum desiderium*. Та не лише овлада Скодри є темною точкою на політичнім виділі.

Став ся ще другий факт, який не веде до добра між Австро-Угорщиною і Чорногору.

Віденські дневники доносять іменно, що чорногорські власти зневажили австро-угорського військового аташе при австро-угорськім посольстві в Цетинії, капітана генерального штабу, Гупку. Удав ся він з урядовими денешнями самоїздом з Цетинії до Катара. — Тимчасом Чорногорці ушкодили дорогу, що веде до Катара в незначний спосіб, але так, що самоїзд міг впасти в пропасть. Завдяки обережности шофера побачено доситьчасно се ушкодженє дороги. Капітан Гупка висів і піхотою удав ся до Катара. Коли повертав звідтам до Цетинії, чорногорські жовніри на границі придержали его і передержали через 3 години, не хотячи пустити его в дальшу дорогу. Аж на телеграфічне повідомленє прийшов приказ щоби сейчас пустити его з поворотом до Цетинії. Австро-угорський посол в Цетинії виє протест проти тої зневаги, яку зроблено членови австро-угорського консулату в Цетинії.

Найновіші вїсти в справі овлади Скодри є ось які: „Südsl. Corr.“ доносить, що коли впаав Тарабош, казав Ессад паша застановити огонь, бо знав, що години кріпости вже почислені. І дійсно з великим завзятєм здобували Чорногорці місто, а головно сербські гармати робили великі шкоди. Плян до нічного нападу виготовив сербський генерал Бойовіч в порозуміню з Мартиновичом. Дописець „Union“ доносить з Цетинії, що овладу Скодри випередили кроваві борби. Вість про занятє Скодри надійшла під ніч і заалармувала все місто, ніхто з мешканців не зажмурих вже ока. „W. Allg. Ztg.“ доносить, що короля Микиту склонили дві причини до дальшої облоги. Передовсім Чорногорці знали, що в Скодрі настав голод, отже кріпость може упасти перед посередництвом держав — по друге здобутя домогало ся все чорногорське населенє. На радї міністрів мав звернути ся міністер війни до короля з ось якими словами: — Або будеш дальше бомбардувати Скодру, або сїдай на самохід з родиною і виїзжай, бо не маєш в краю що робити!

Урядові вїсти доносять з Цетинії, що Ессад паша підписав протокол в справі здачі, Залоза опустила місто з оружем в руці. Турецькі війська опустили вперед ті позиції, яких Чорногорці не могли ще здобути. О 11. год. вночі завїшено на Тарабоші і Врдіці чорногорський прапор. Відтак покинули Турки инні місця. На цитаделі завїшено чорногорський прапор, коли чорногорські війська заняли місто. Здобутє міста проголосили гарматні стріли на цілім чолі.

Командант відділу сербського війська в Солуні, Васіч, одержав зі Скоплї телеграму, що чорногорські війська здобули Скодру по півночі. Від оноді ранка вів чорногорський генерал переговори з командантом турецьких війск в справі здачі кріпости.

Маніфестації з нагоди здобутя Скодри.

В Цетинії дізнали ся про овладу Скодри о 2. год. вночі. В тим самім часі надійшла до короля телеграма від престолонаслідника. Про здобутє кріпости повідомили населенє гарматні стріли і церковні дзвони. Всі мешканці вийшли з домів і пішли перед королівську палату, де уладили горячу овацію королеви і армії. Король виголосив з балкона до населеня промову, серед якої панувало нечуване одушевленє. Представники союзних держав зложили королеви желаня.

В Білгороді відбув ся вчера по полудни великий маніфестаційний похід. З оглядом на великий тиждень одержала музика дозвіл від митрополита. Перед конаком, російським посольством і заграничним урядом уладжено овації королеви, послови Гартвігови і предс. Пасічеви. Король висказав з балкона радість з причини побіди, аромовляти також: п. Гартвіг, Пасіч і міністер чорногорського скарбу, який був саме тоді в Білгороді.

В Петербурзі відбуло ся за починном товариства славянської взаїмности з нагоди здобутя Скодри сьвяточе богослуженє в катедрі, почім мешканці уладили овацію чорногорському сьвященикови Мардерючеви і удали ся серед пісень на Невський проспект.

Також і в Празі відбула ся вчера маніфестація з нагоди здобутя Скодри. Маніфестантів розіганано. Многo в них арештовано. На телеграфічнім уряді задержано всі телеграми з заявами радости до Чорногори. Заборено також приберати доми прапорами.

Австрія проти овлади Скорди.

„Fremdenblatt“ обговорюючи задачу Скорди, зазначає, що Чорногора дальше облягала і бомбардувала кріпость мимо ясного і отвертого становища, яке заняли держави, коли заявляли ся за принадлежністю Скорди до Альбанії, а тепер заняли її, що ще більше запутало положення. Накождий случай австрійсько-угорске правительство заняло ся вже сею справою і предложит державам конкретні предлоги що до зарядженя, які стремлять рішучо приневолити Чорногорців опустити місто.

„N. W. Tagblatt“ дізнає ся також, що Австро-Угорщина предложила державам строги зарядженя проти Чорногори і висказує надію, що ці предлоги найдуть прихильне прийняте у держав які не можуть прецінь доволити, щоби Чорногора нарушила Іх повагу.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Велика П'ятниця; римо-кат.: Теофіянікта. — В суботу: руско-кат.: Артемія; римо-кит.: Кліта.

— **Пересилене в красній політиці.** Переговори ведуть ся в безконечність. До Відня приїздять що раз то нові польські політики (вчора др. Лео), втягнуто до конференції всіх противників виборчої реформи. Однак телеграфічні вістки одна по другій стверджують, що мимо того, що в оборону всепольско-подоляцкої опозиції втягнуто навіть „Reichspost“, справа не посуває ся вперед. Такого клопоту народив нещасливий крок польських владик. Навіть інспіровані статі в „Reichspost“ не переконують нікого, що вороже становище польского епископату виходить з жидівско-масонського заговору; не о жидівско-масонський заговор ту йде, а о ту дрібку прав, які новий виборчий закон признавав Русинам. Се urbi et orbi голосило й „Słowo polskie“ і „Gazeta Narod.“, органи, де польські владки містили свої заяви, листи і т. д. Польські владки болять ся т. зв. сепарації Русинів, отже йде ту о політичний бік справи.

— **Будучий володар Австрії.** „Die Zeit“ доносить, що на бажанє цесаря архієпископ Карло Франц Йосиф від осені буде інформований поодинокими міністерствами про біжучі справи, щоби підготувати ся до будучого становища.

— **† Константин Телішевський,** ц. к. нотар в Коломиї, котрого похорони відбули ся вчора на личаківске кладовище, займав в 90-их роках минушого столітя вважане становище яко посол до кр. сойму і державної ради в турчанського повіту, де був тоді нотарем. Живую вдачею, правничим ананєм, горячим патріотизмом і вимовою звернув на себе скоро бачність рускої суспільности а відтак в правительственных і парламентарних кругах. Яко соймовий посол війшов він осеню 1890 р. з вагоди справ свого округу виборчого в контакт з тодішнім намісником гр. Казимиром Баденєм і навязав з ним взаємини, котрі довели небавом до проголошеня послом Ю. Романчуком заяви з 25. листопада 1890, заяви іменем руских послів-народовців т. зв. „програми“, що дало почин до названої тоді „Ділом“ нової ери. В цьвітні 1891, р. війшов він яко посол до державної ради, а хоч небавом захитав ся в своїх поглядах що до т. зв. нової ери (доси ще історично і вірно не выяснено), як се свідчить брошура „Розмова М. Павлика в послом Телішевским“ і закінчив свою парламентарну діяльність в 1897. році задля слабого здоровля, однак опісля переселивши ся до Бучача а звідтам до Коломиї, брав участь в народнім житю і принадлежно висловлював погляд, що полишене основ заяви деякими послами тодішніми і перехід до консолідації нанесли великі шкоди нашій укр.-рускій справі й ідеї.

— **Галицькі фінансові клопоти.** Крак. „Nowa Reforma“ одержала в посольских кругах ось які замітки про прошеві відносини в Галичині: Красвий виділ є приневолений покривати свої видатки будьто державними зачетами будьто заставом власних вартісних паперів Доси вносять державні зачети 18 міль. корон,

а ся сума, коли би положене не мало поліпшити ся, зросте до кінця року до 40 міль. К. Вже тепер звертає ся правительство до красвого Виділу з домаганем вирівнаня зачетів, але се домаганє переходує ся покищо в актах. На оплату січневого купона провінаційного довгу заставлено за 3 міль. К вартісних паперів. Та сама операція повторить ся в місяці червцю. Поза сам випадє на покритє червцевого і листопадового купона індемнізаційної позички заставити за 3 міль. корон картісних паперів. Звичайні адміністративні видатки покриває ся доходами з шинкарских олат, горівки і пива. Однак на жалє сі доходи також не вистарчають. В 1912. р. принесли они о 2 1/2 міль. К менше, чим загалом обчислювано. Також треба ще вичеркувати нормальний бюджет в висоті 8 1/2 міль. К. Як з сего видно, галицькі фінансові відносини представляють ся дуже лихо. Але треба надіяти ся, що може бути з ними ще гірше — а навіть може наступити фінансова катастрофа, коли не прийде до порозуміння що до виборчої реформи і приверненя до життя галицького сойму.

— **3 подорожи.** Маю якесь окреме щастє до товариства підчас подорожи. Якось так мене сейчас полюблять польські ксьондзи, урядники — та ба! і властители дїбр, що не дадуть мені в передїлі нудати ся. А до того все уважають мене „за swego rodaka“. Слово по слові — почавши від погоди — сходимо на політику, та передовсім на zagrożenie wschodnie kresy. Скільки то войків — скільки нарікань, почуши від тих приятелів — bo ojczyzna zagrożona. Я бачите нервовий, то на мене страх ділають всякі ляменти, і тому з цікавості питаю ся про все. А ту мов з обильного рога сиплють про ті терпіння, кривди, які польські „lud“ і інтелігенція приволоена зносити від гайдамаків. Ach proszę pana, też nas tam jest tylko 5 procent — ta to wszystkim Rusini. Ach co za niesłychana krzywda. Wprawdzie mamy wszystkie urzędy w swoich rękach, szkółki, kapliczki, ale co z tego, kiedy 95 procent mamy tego chłopstwa ruskiego. — Ну а чи дають ся потреха винародовляти ті гайдамаки, питаю дальше. Ach w tym kierunku robi się wszystko, władze idą nam na rękę, tylko jeszcze, żeby tych popów ukraińskich nie było, to by wszystko prędko poszło. Jedno nam stoi na przeszkodzie — a to Wiedeń, który popiera Ukrainę. Trzeba by koniecznie tam przedstawić tych Ukraińców jako element niepewny i rozkładowy, bo inaczej przepadłoby. Jak mamy się złączyć Ukrainie wtenczas położymy sobie tamę do ich wynarodowienia. Ось таких то пісочок неслухавши ся від бідних, угнетених, переслідованих всепольсків і не двувш ся, чому то наша земляця засіяна ріжними польськими експозитурами. А що як що, а то стації велізничі суть першими твердинями всепольскими в нашій Україні. Тут вам урядник Поляк, будник Мазур, для них робить ся експозитуру і в той спосіб ростє Польща а ненастанно нарікає, що її переслідують. Та сю нахабність польську, слава Богу, замитило вже і наше селянство — та починає осьвідомлювати ся проти сего напору, а протєст сей хоч на разі слабий зі сторони нашого селянства — є запорукою, що ми не загинем, а видержимо всепольскій напір на українську землю. — **Подорожний.**

— **Хто уживає товарів з маркою У. П. Т.,** причиняє ся до піднесеня поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— **„Новословянський“ банк.** Є „новославянські“ патріоти: Дудкевич, Дмовський, Бобринський, чому би не мало бути новословянського банку? Ще в 1909. році на „новославянським“ зїзді зроблено предлогу на основанє словянського банку під управою петербурских панславистів. Основниками є приклонники справедливости(?) між словянськими народами. Акційний капітал на початок має виносити 5 мільонів рублів в акциях по 250 рублів кожда. Дирекция буде в Петербурзі, а філії поки що лише в Варшаві, Празі, Софії, Білгороді, Петинії, Варні, Одесі, Москві і Солуні. Є надія, що москвофільско-всепольска спілка постарасє ся також о філію до Львова. Цікаве кілько то рублів щезне на початок межі „новославянськими патріотами“?

— **За панславістичні демонстрації не понарано нікого.** „Ръчь“ доносить, що заповідженє судово доходження проти головних аранжерів панславістичних демонстрацій застановлено, а то з тих причин, що ніби то промови агітаторів не містили в собі нічого каридостойного.

— **Поважний кандидат на альбанський престол.** „Vilag“ доносить, що альбанський престол має бути обсаджений архієпископом Франц-Йосифом, сином архієпископа Йосифа. Держави мали згодити ся на сю кандидатуру. Архієпископ має повинчати ся з княгинєю Йолантою, дочкою італійского короля. — Сю вість треба брати з резервою.

— **Стрїли в церкві.** З Букарешта доносять, що онодї стрїлив якийсь Серб, назвищем Стоянєвич, в католицкій каплиці до священника, але хибив. Стрїльця увязнено. Здає ся, що є він божевільний.

— **Домаганя полудневих Словян в австрійско-угорській монархії.** Виконний комітет стороництв полудневих Словян в Люблянї прийняв резолюцію, в якій жалують ся, що міродатні австрійско-угорські круги не мають належного зрозуміння для сего, як важним для монархії овертем є союз полудневих Словян в Австро-Угорщині, і признає тим Словянам права вповні свободного розвитку. Ся резолюция перечить рішучо, наче би культурні і народні змаганя полудневих Словян містили в собі якінебудь ірредентистичні стремління і зазначає, що рефлекс сербської агітації на полуднево-словянську молодіж в монархії не творить зовсім міродатного моменту для осуджуваня дійсного стану справи.

— **Летнична катастрофа.** В неділю вечером наступив вибух мотора в Турині підчас взлету російского летуна Славоросова з товаришем. Товариш подорожи згорів, а умираючого летуна віднесено до шпиталю.

— **Розв'язанє громадської ради.** З причини неладу в зарядї громадою намісництво розв'язало громадську раду у Винниках під Львовом; намісництво узнало начальника громади Петра Обажанця на основі §. 102. громадского закона неспосібним до сповнюваня через три роки уряду члена громадської зверхности.

— **Візантійска вистава.** В Петербурзі уладжено виставу образів візантійского стилю. Часописи доносять, що вистава не вдала ся.

— **Поворот з ювілею Романових.** Ікону Матери Божої Почаївської привезено з Петербурга знова до Почаєва.

— **Вистава в Києві.** Комітет майбутньої вистави в Києві оглядав онодї виставову площу і пробіряв, що можна буде отворити виставу в назначений день 27. мая.

— **3 Самбора** доносять нам: Ві второк застрїлив ся ученик І. р. семінарії уч. Скоропад. Причиною сего кроку була, здає ся, крайня нужда в якій виріс і серед якої виховував ся син бідної зарібниці. — В суботу 19. с. м. обікрали тутешній костел ОО. Бернардинів нелітні злочинці — ученики виділової школи. Ся подія свідчить сама за себе. Винних приловила поліція.

— **Страйк візників.** В Києві застрайкували онодї візники з тої причини, що міська рада ухвалила новий тип дорожок на гумових колесах і то від 27. с. м.

— **Страшне діло божевільного спиритиста.** Діяло ся се недавно в Кембріджі, в Англії. Один Мадір Альберт Шуле, котрий з початку служив в німецькїм війську а відтак перевіс ся до Англії, ухотив за славного спиритиста. Перед кількома тижнями померла єму жінка. Шуле конче хотів викликати духа своєї помершої жінки, що єму очевидно, не вдало ся. З розпуки збожеволів; казав дітям вбрати ся, і піти з ним шукати матері; в дорозі застрїлив обох синків а відтак відобрав собі життя.

— **„Прускі марни“ перед судом.** Найвищий касаційний трибунал — як звісно — відкинув просьбу редакторів „Діла“ і тов. о визначенє позагалицького суду в звісній справі Бол. Раковського. Розправа мала відбути ся дня 2. мая с. р. а на лаві обжалованих мав засісти ред. „Czas y“ п. Руд. Старжевський і бувший редактор „Głos y Narodu“ а теперішній редактор „Illustr. Kurjera codzien.“ п. М. Домбровский. Ся розправа зовсім не відбуде ся а то з сєй причини, що приватні обвинителі відступили від обжалованя тому, бо не визначено позагалицького суду до переведеня розправи і не можна зловити Бол. Раковського, головного свідка, а властиво сего чоловіка, котрий з а не го визнавав. Але рівночасно обвинителі мають внести карну жалобу проти свідка Бол. Раковського, а судовє слідство викаже, чи то сам Раковський визнавав, чи підставлений якийсь чоловік. Раковському від ряду літ є заборонений вступ до Австрії; без велізничого листу не міг на переслуханю явяти ся, бо сейчас єго приарештували би, а такого листу ніхто Раковському не видав.

— **Добра рада на суфразжистин.** „Przegląd“ містить лист п. Найманової такого змісту: „Хоч я була і є горячою приклонницею женщин в добрих справах, коли ходить о отворене женщинам нових доріг до праці, о забезпеченє їм самостійних становищ, о здобутє рівних прав на кождім поли, то однак осуджую безусловно поведене англійских суфразжисток. Через нищенє творів штуки, битє шиб і інші каридостойні проступки доказують они лише, що ще не дійшли до тої степені розвитку, щоби могли грацювати на рівні з мужчинами для добра і культури суспільности. Однак дивує мене, що англійске правительство, яке не може ізза „голодівок“ примірно карати сих зворохоблених підданих, не обдумає якогю иншого способу. Ось, після мовї думки, треба би приготувити в порті Лондону кілька вигідних пароходів, спровадити з помічюю поліції всі суфразжистки на ті кораблі і вивезти на який відлюдний острів. Вже сама морска недуга, котра має ту властивість, що найбурливіші настрої зміняє в апатичні і лагідні, подїлала би успокоючо на розбухані уми сих женщин. Віддаючи їм в посіданє якийсь острів, дочекали би ми ся може звірцевої, управлюваної ними републики“.

— **Можливе лише в Росії.** З Петербурга доносять про отсю неімовірну подію: На міській електричній велізницї контролєр замітив, що кондуктор продає білєти з числами, які ще не були випущені в обіг. Коли контролєр зажадав від кондуктора виясненя в тій справі, сей задержав віз і казав публиці висісти з воза, длятого що мотор зісував ся. Коли публика виїшла з воза, кондуктор і моторовий кинули ся на контролєра, звязали єго, швиденько відїхали, а відтак лишили віз зі звязаним контролєром на далекій, відлюдній улиці. Аж коли надїхав другий віз, показало ся, що перший віз був від кількох місяців виключений з руху. Два обманці, перебрали за кондуктора і моторового день в день забирали сей віз з ремізи, виїздили на місто і на власну руку заробляли. В сей спосіб натягнули они міську велізницю електричну на кілька тисяч корон.

Оповідки.

— **В вел. П'ятницю в Успенській церкві у Львові** о 2. год. веч. відспіває хор під управою п. проф. Ореста Полянського отсі псалми: 1) Д. Бортияньский: „Благообразвий Йосиф“. 2) І. Найдн: „Аминь, глаголю тобі, днесь будеши со мною во раї“. (З цькю: „Сім слів Спасителя на хресті“). На хор і сольо. 3) Виктор еромонах: „Душе моя“. 4) М. Рудковский: „Нас рада“.

— **Зазив до Ви. Сьвященства,** учителів і свідомих селян чортківского, гусятинського, борцівского і теревельского повітів. В Чорткові є від чотирох літ державна учительська семіварія, до котрої на жалє зголошує ся чим раз менше Русинів. Тому то просимо всі наші свідомі одиниці з висше наведених повітів, щоб спосібних хлопців, що мають охоту посьвятити ся учительському званю, спрямували до чортківської семінарії, а щоб їм уможливити зложенє вступного іспиту, філія Товариства Педагогічного в Чорткові уладжує з початком 1. мая с. р. безплатно приготовляючий курс. Також уладжує та сама філія в тім самім часі приготовляючий курс до вступного іспиту І. класу укр. гімназії ім. М. Шашкевича в Чорткові. Земляки, посилайте дітяй до школи, бо школа — будучність народа. Зголошеня на курс приймає голова філії Руского Товариства Педагогічного, Денис Добромильский, директор школи в Чорткові. Учасники курсу можуть числити на евентуальне поміщенє в бурсі.

Надіслане.

(За сю рубрику Редакция не відповідає).

Красвий адвокат

Др. Евген Гвоздецкий

отворив канцелярию

у Львові

пр ул. Красіцких ч. 6.

528(17)

Спомини з мого життя.

23. Вибори до держ. ради і моя кандидатура з Тернопільщини. Вандрівка рускої академ. молодіжи на Поділля і моя та Тернопільців в ній участь.

(Дальше).

З Теревовлі вибрався я даліше з вандрівниками до Хоросткова через Говилів, де приїзжих повитав селянський хор пісню „Ще не вмерла Україна“, а відтак у себе гостив місцевий приходник і шамбелян пауский, старенький народолюбець о. Григорій Олександрович, товариш з молодих літ першого просвітника Галицької Русь, незабутнього Маркіяна Шашкевича. З вандрівниками прибув до Говилова також Євгеній Олесницький, бувший голова „Акад. Братства“ і підчас обіду, як пише звітник вандрівки, „безперечно вніс найгарніший тост, в котрім зазначив, що з гордостю витає між присутніми двох членів своєї родини: оден з них — муж невтомимої праці, загально признаних, нечислимих заслуг, непохитної волі, чистого як слеза характеру, муж — котрого сьміло і справедливо можна назвати провідником подільської інтелігенції, се: проф. Олександр Барвінський, голова славнозвісної, звірцево зорганізованої і провадженої, тернопільської „Рускої Бесіди“; другий з них — се правдивий репрезентант подільського мужицтва, правдивий мужицкий посол, горячий заступник прав простого нашого народа в соймі: о. Никола Січинський. Патриотична діяльність одного з них доповняє ся діяльністю другого.“

В Хоросткові (на границі Гусятинського повіту), де відбули ся декл.-музич. вечерниці з вступним викладом Волод. Коцовського про діяльність і заслуги Маркіяна Шашкевича, розпрацьав ся я з вандрівниками, котрих побит на Поділля незвичайно одушевив і оживив нашу суспільність і лишив у мой тямці незвичайно милі і тривкі спомини. Звідтам поступив я до сусіднього села Постолівки, де старший мій брат, Іван, був приходником, а відтак вернув домів.

Що й академічна молодіж одушевила ся підчас вандрівки на розбудженім до нового життя Поділля і внєсла звідтам милі вражіння, стає певним доказом отся обставина, що й слідуячого року подільські академіки разом з микулинецькою читальнею устроїли в Конопківці коло Микулинець музикально-декл. вечерниці і запросили мене яко представника Тернопільської „Рускої Бесіди“ і філії „Просьвіти“. На сі вечерниці дня 29. серпня 1886 прибуло знов мимо живних робіт окрім рускої інтелігенції околичної також чимало міщан микулинецьких і селян з сусідних сіл. На сих вечерницях виголосив я виклад про Юрія Федьковича для пошанованя его двадцятипятилітньої письменської діяльності. Виклад сей поданий в доволі вузких рамках для публіки зложеної в часті з інтелігенції, в часті з міщан і селян розширив я в дечім і оповістив п. з. „Огляд життя і творів Юрія Федьковича“ в літературнім збірнику виданім Василем Лукичем в Стрию 1887 р. (стор. 135—142).

З догогочасного досьвіду вібраного на основі діяльності філії „Просьвіти“ і „Рускої Бесіди“ в Тернополі, закладн читальне на Поділля і популярних викладів та вечерниць в них устроюваних я впевнив ся, що й нашій освіченій верстві суспільности потреба поглибленя єї народної сьвідомости, а се можна би досягнути з підмогою основного пізнаня нашої минувшини. Популярні книжочки мої з „Історії Русь“ видані товариством „Просьвіта“ не могли на мій погляд задовоїти єї потреби, не могли нашій інтелігенції дати основного історичного знаня, а у нас тоді не було повного образу історії України-Русь для освіченої верстви нашої суспільности. Були вправді деякі доби нашої історії оброблені проф. Шараневичем, були і цінні монографії історичні Костомарова й інших істориків видані в Росії, але тому то мало приступні нашій суспільности вже задля самого язика. Тимто задумав я розпочати видавництво „Рускої Історичної Бібліотеки“, в котрій передовсім мали би бути поміщені систематично уложені історичні розвідки від почину

Русь аж до найновіших часів в перекладах з московського і польського язика, о скілько відносять ся до історії нашого народу. Треба було однак не тільки уложити відповідно плян видавництва, але й приєднати перекладників, котрі би зробили сю роботу, бо при моїх інших роботах вже саме видаване виготовлених перекладів давало би доволі праці.

Отсе зродило в мені намір, вибрати ся на Україну до Києва і там передовсім з проф. В. Антоновичем обговорити плян видавництва а відтак приєднати українських письменників для перекладу історичних монографій, котрі мали би вийти до „Рускої Історичної Бібліотеки“.

З тим наміром злучила ся ще й друга справа. Я задумував написати історичну розвідку про Тернопіль і розглядав ся за матеріялами до сеї роботи. Я звернув ся передовсім до бурмістра д-ра Кузьмівського, у котрого я наймав хату, чи магістрат не має яких старинних документів до історії міста. Однак не міг я нічого допросити ся, бо, як запевняв мене бурмістр, всі старі папери з того часу, як магістрат перепроваджував ся з давнішого свого уміщеня (в каменіці Стахевича) до теперішньої своєї каменіці в улиці Міцкевича, десь запропастили ся, бо поліціянти міські зложили були все на стриху і не відомо, що з ними стало ся. Мені повело ся лише від пок. д-ра Лучаківського і комісари старства Глинецкого дізнати ся, дещо про фондацию ки. Констан. Острожского для зубожилых руских міщан тернопільских, а коли я почав сю справу ближше розглядати, дізнав ся я від польских міщан, що й для них після переказу старих людей була зроблена така фондация, але запропастила ся і імовірно влучена до латинської ерекції приходської. Польські міщани звертали ся до мене з просьбою, чи не заяв би ся я вишуканем по архівах фондационної грамоти. Я припускав, що історичні документи князів Острожских найдуть ся в київскім архіві, уміщенім в тамшнім університеті і се було також понукою моєї подорожи на Україну.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 24. чьвітня.

Рим (ТКБ). Osserv. Rom. доносить, що здоровля Сьв. Отця з кождим днем поправляє ся. Папа встає від трех днів з ліжка на кілька годин.

Відень. Тутешна печать виступає дуже остро проти бездіяльности Європи і заповідає, що Австро-Угорщина евентуально сама поробить заходи, щоби відібрати Скодру.

Відень. Всі нивішні дневники домагають ся рішучо виступу проти Черногори.

Рим. Останні телеграми доносять, що король Микита віддасть Скодру до розпорядности державам.

Відень. (ТКБ). „Mil. Rundschau“ доносить: Цьсар зарядив, щоби відіслати домів запасових резервів маринарки, покликаних до цивної служби, бо рекрути 1912. р. є вже по найбільшій часті вправні і можна їх вже віддати до розпорядности фльоти.

Царгород. (ТКБ). Надходять вісти про громаджене російских війск над турецько-перською границею.

Будапешт. Зорганізована сторожа парламентарна зголосила ся вже до служби і дістала приписані однострої. Сторожа від нині буде відбувати вправи на подвірю соймового будинку. На засіданю сойму, котре відбуде ся б. мая, сторожа буде вже сповняти службу.

Бруселя. (ТКБ). Вчєра рано відбуло ся засіданє народного комітєта при участі 300 членів для справи загального голосованя і загального страйку. Принято до відома онодішну ухвалу палати послів. Здає ся, що перевисшає погляд, що ся ухвала може бути середником до порозуміня і уможливить покінченє страйку. Нині рано западе в тій справі ухвала на надзвичайнім конгрєсі.

Гага. (ТКБ). На вчєрашнім засіданю палати раджене над кредитом на укріпленя.

Чудові образи кисти арт. маль. п. О. Куриласа.
I. Пречиста Діва — Мати Русного краю.
II. Ісус Христос — небесний Учитель.
Сі чудові образи (одинокі на народних мотивах) вийшли вірно після оригіналів у всіх природних красках.
Ціна за пару оправлених образів: в рамках дубових з опакованєм К 20— місячно К 3
" золотих " " 24— " К 4
" магоньових " " 28— " К 4
" спеціальних " " 34— " К 5
Висилає за посылплатою або на рати: М. Кри- вецький. Львів. Ринок ч. 10.
520(х)

Товариство взаїмного кредиту „Джістер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.
Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмного обезпечєнь „Джістер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвїчалність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюванє кредиту своїм членам рільникам обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від виладок 4%, без потручення рентового податку.

Виладки приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Контю в Почтовій Шадницї 35.527

Жирове Контю в австро-угор банку.

Шаднич виладки К 3,683.428—

Власний масток К 474.302—

Удїлений позички К 4,494.957—

Канцєларіи Товариства отворєні перед полуднем

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди сьвітнованя мнимої 250-літньої річниці стєтєвнаня Львівського Університєту).
можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Олександр Барвінський. Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новачовича, М. Лисенка і П. Куліша, з 10 портрєтами і двома картинами) вийшла вже яко № 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. О. Нєнштайна в Коломиї, або в Книгаррі Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот
" оправного примірника 1 К 80 сот

Буддаїзм

а старші системи індійської філософії і християнство— по цїні 4 К 60 сот. оправлений в цївполотно а по 4 К брошурований: в Церковній штудї в Станіславові; в Доставі в Станіславові і Перемишлї; в Народнім Базарі в Станіславові і у о. Ф. Щєшковича в Станіславові ул. Липова ч. 14.— В тих самих місцях можна також дістати „Шидливість спиритизму“ по цїні 50 сот., а котрого весь дохід призначений на Церкву.

Поручаємо книжку: О. Стефан Білинський „Матеріалістичний сьвітгляд в кругах шкільно молодіжи, єго причини і наслідки“.

Ціна 50 сот. (почтова оплата 5 сот.) Набувати можна в книгарні Наук. Тов.-ім. Шевченка у Львові, Ринок 10, або у автора, катєхита гімназії в Жовкві.

Чистий дохід на „Ювілейну Захоронку м. о. Маркіяна Шашкевича в Яворові“.

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ „ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20, — Станіславів, ул. Смольни Перемишль, Ринок 26.
Удержує найкращий вибір всяких церковних річий. — Злучила найлучших артистів для виготовленя іконостасів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові волочення чаш і всякі направки. Зєднала досі загальні признаня. 366(80сс)

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означєні грубим друком. Години нічні від 600 вечєром до 600 рано означєні підчеркненєм чисел минутних.

Вїзїзг зі Львова

з головного двірця:
До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:45, 3:45*)
5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10.
*) до Ряшева.
†) до Мшани.
До Підволочиск: 6:10, 10:35, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.
†) до Красного.
До Черновець: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*), 6:28†, 7:55*, 11:00.
*) до Станіславова. †, до Коломиї. *) до Ходорова кожного пошерєдного дня перєд недїлюю і сьвятю.
До Стрия: 6:00, 7:30, 1:45, 6:50, 11:25.
До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.
До Сокала: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*).
*) до Рави рускої (лише в недїлі).
До Яворова: 8:40, 5:45.
До Підгаць: 5:55, 4:53.
До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:42, 3:07†), 9:01, 11:30.
†) до Красного.
До Підгаць: 6:09, 1:21*), 5:15, 10:40§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлюю.
До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаць: 6:28, 1:40*), 5:36, 10:59§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлюю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Крізїзг до Львова

на головний дворець:
З Кракова: 2:22, 5:45, 7:25, 8:50, 1:10, 10:05, 1:30, 2:00§), 5:40, 7:25†), 8:25, 9:50.
*) з Тарнова.
З Підгочиск: 7:20, 11:30 2:15, 3:05. (0:30, 10:48†)
†) з Красного.
З Черновець: 12:05, 5:15§), 5:45†), 7:40, 10:25*) 1:55, 5:52, 6:26, 9:34.
*) зі Станіславова, †) з Коломиї, §) з Ходорова кожного слїдуячого дня по недїлі і сьвятї.
Зі Стрия: 7:28, 11:40, 4:25, 6:45, 11:00 і римо-кат. сьвятя.
З Самбора: 7:50, 9:55, 2:10, 8:30
Зі Сокала: 7:10, 1:25, 7:57
З Яворова: 8:12, 4:20
З Підгаць: 11:10, 10:20
Зі Стоянова: 10:01, 6:30

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 7:01, 11:11 2:00, 5:10, 10:12, 10:31†)
†) з Красного.
З Підгаць: 7:26*) 10:49, 6:29*) 10:01, 12:00§)
*) з Винник, §) з Винник лише в суботу і недїлюю.
Зі Стоянова: 9:21, 6:11

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаць: 7:08*), 10:31, 6:11*), 9:41, 11:43§)
*) з Винник, §) з Винник в суботу і недїлюю.

з головного двірця: | на головний дворець:
До Брухович: що дня: 6:02, | З Брухович: що дня: 6:55.